

DOMOVINA

Izhaja 5., 15. in 25. dan vsakega meseca. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo — Za inserate se plačuje vsakokrat po 10 kr. od garmond-vrste. Velja za celo leto 2 gld., za pol leta 1 gld., za četrť leta 50 kr. Naročnina naj se pošilja. Upravništvu „Domovine“ v Celji.

Koalicija.

Izjava g. pravosodnega ministra, v državnem zboru, glede konfisciranja listov, že poganja svoje cvetke. Da pri nas v Celji, posebno pri slovenskih časnikih, ne bode ostala brez sadu, bili smo prepričani. A, da jo bomo okusili v tacih dozah, kakor nam jo podaja tukajšnje sl. c. kr. okr. glavarstvo, to pač nismo mislili.

Ponižni list „Domovina“, ki ne tira visoke politike, in se peča bolj z domačimi odnošaji, ter biča lokalne razmere, zapadel je dvakrat zaporedoma, ena in ista številka, nemilosti sl. c. kr. okrajnega glavarstva v Celji. Dosedaj smo bili vajeni, da je zaplembo provzročilo državno pravdnništvo, le redkokedaj politična oblast, a nkrat pa je to prevzelo v svojo oblast c. kr. okr. glavarstvo.

In kaj je bilo objavljeno tako pregrešnega v listu? Pri prvi izdaji dvanajste številke, napisali smo članek „Občinski odbor za mesto Celje“. V tem članku omenili smo neke izjave višjega političnega uradnika, glede narodnosti slovenske, nasproti Nj. Veličanstvu. Povedano bodi mimogrede, da je ta odstavek, s pravim popolnim imenom dotičnega uradnika, bil v državni zbornici, pri interpelaciji izrečen. Da je isto vse, samo ojstreje, bilo tiskano v prav mnogih listih in tudi v „Domovini“. Da se je praksa glede zaplembe v toliko spremenila, da to, kar je bilo že mnogokrat povedano, ne sme več na beli dan, je čisto kaj novega.

V ravno tej številki, spodtikalo se je tudi sl. c. k. okr. glavarstvo nad notico „Nerednosti pri sl. c. k. poštnem uradu v Celji.“ Napisali smo v razne liste, veliko takih objav, in s tem hteli vedno le to provzročiti, kakor tudi sedaj, da se uradovanje zboljša; nikdar še ni bilo kaj takega zaseženo in brž ko ne, je to prvi slučaj, saj slučaj, da to stori sl. c. k. okr. glavarstvo.

Prosili smo druge izdaje. Pri prvi izdaji bil je razdrt stavek. Pri drugi izdaji napisali smo članek „Volitev v mestni odbor celjski“. Ker smo slučajno zvedeli, kaj je dalo povod prvi konfiskaciji, napisali smo članku drugi uvod, izpustili očitbodeče stavke in premenili drugo v članku. Ker so občinske volitve pred durmi in se je članek z istimi pečal, je ob sebi umevno, da smo porabili vse date, kakor smo jih objavili pri prvi izdaji. To pa je razburilo substituta c. kr. okr. glavarja, g. komisarja, tako, da je zaplenil takoj tudi drugo izdajo.

Da se s takim postopanjem ne moremo zadovoljiti, je umevno. Kako pride g. c. kr. okr. komisar do tega, da bi nam zabranil, kot mestjanu, plačujočemu obili davek, da bi ne smeli govoriti in pisati, o občinskem gospodarstvu; da ne bi smeli povedati, kako se je godilo pri ljudski štetvi l. 1890; o tem nas bode poučila razprava.

Res nezaslišno bi bilo, da bi nam kdo branil objaviti, da se slovenska stranka ne bode udeležila občinskih volitev, ker ji ni do manjšine v občinskem zastopu, posebno ne, ker se s sedanjo večino ne da itak nič pametnega dogo-

voriti, vsled prevelike mržnje do Slovencev. Lahko menda tudi rečemo, da je večina odpadnikov „nemškutarjev“ in ne Nemcev, ki odločuje pri gospodarstvu mestne uprave.

Da je ta uprava za nič, zato ne moremo mi. Resnica je, da so kupili Gugenmossovo (Tapajnerjevo) hišo za 82.000 gld. za mesto. Resnica je, da ta hiša nese samo 2000 gld. čistega dohodka in resnica je, da ima mesto vsako leto preko 2100 gld. zgube. Resnica je, da so kupili gostilnico (hotel) „pri Levu“ za mestno hranilnico, za ogromno svoto 43.000 gld. in sedaj niti najemnika ne morejo dobiti za njo; in resnica je, da boče v kratkem morebiti lepa svota 43.000 gld. brez obresti. Nobeden ne more oporekati, da so kupili gostilno „Waldhaus“ na ime „mestnega lepševalnega društva“ (Stadtverschönerungsverein) za svoto 14.000 gld. in da jim je na to posestvo mestna hranilnica posodila 15.000 gld., od katerih živa duša ne more plačevati obresti, tako, da jih hranilnica leta za letom daruje. Da Slovence pri takem stanju ni do manjšine, nam ni treba dokazovati. Kdo boče jemal odgovornost za taka početja na svoja ramena.

Toliko smo hteli pojasniti, da bodo cenjeni čitatelji vedeli, zakaj smo se toliko zakasnili, vse drugo pa prinesemo kasneje.

Govor državnega poslanca g. M. Vošnjaka

v državnem zboru v seji dné 6. aprila t. l.
(Konec.)

Jaz za svojo osebo sem prepričan, da ni niti prejšnji niti sedanji sistem pri nastavljanju državnih uradnikov, izbiral vedno najboljše. A to so posebni odnošaji, v kojih se je govorilo tukaj že velikokrat, in kojih danes nočem zopet omenjati.

Ostanimo torej pri celjski gimnaziji. Jaz sem ondotnih odnošajev že omenjal. Bodi mi dovoljeno, da dokažem z nekaterimi statističnimi podatki, kako pravična vstanova je samo nemška gimnazija v Celji, in ali je zahteva, koju smo sprožili, pravična ali ne. Sestavlil sem si iz poročil od leta 1890 do sedaj število učencev spodnje gimnazije. Omenil sem tudi, da že v Celji vsoprednice resnično obstojé. Prvi in drugi razred sta tako prenapolnjena, da se morata ločiti vsako leto v dva oddelka. A v Celji se seveda ne ozira na smisel, da bi se počevala pri ločitvi narodnost, temveč ločijo se le po abecedi. Leta 1890/91 je bilo na gimnaziji v Celji 81 nemških in 108 slovenskih učencev, v šolskem letu 1891/92 81 nemških, 114 slovenskih, šolskega leta 1892/93 81 nemških, 110 slovenskih in v tekočem letu 74 nemških in 131 slovenskih učencev.

Tako je sedaj z dijaki v Celji in sicer po izjavah uradnih, oziroma po letnih poročilih. In kaj je s tako imenovano „pripravnico“? Ta-le je naredba, koja nas vedno in vedno sili, da zahtevamo preustrojitev celjske gimnazije. Omenil

sem že, da je vprašanje o preustroji celjske gimnazije na dnevnem redu že od leta 1880. Od tega leta pa že računamo tudi gibanje v deželnih šolskih svetih na Spodnjem Štírskem. Ti zahtevajo, da se uredi pouk po pravi vzgojeslovni misli. Slovensko prebivalstvo zahteva namreč, da se načelo, kojega se držé nemški vzgojitelji, da naj boče poučni jezik le materinski jezik, naj izvršuje tudi pri slovenskih ljudskih šolah. Tega načela od začetka naučne uprave niso potrdile. A hvala Bogu, za take stvari še imamo tudi višja mesta na Dunaji. In tako je odločilo upravno sodišče, gledé občin, koje so se pritožile, da se mora rabiti v slovenskih šolah le slovenščina kot poučni jezik. Uspehi v šolah so se po tem ukrepu takoj znatno zboljšali. Naravna posledica je bila tudi, da se nemškemu pouku na ljudskih šolah s tem, nikakor ni škodovalo, a ljudstvo je vender cenilo pouk v materinskem jeziku še bolj nego poprej.

Učenci pridejo iz ljudskih šol v Celje. A ker so se pokazale radi sprejema slovenskih otrok v vseskozi nemški I. razred, razne zapreke, in ker se slovenske vsoprednice nikakor dovolile niso, vpeljala se je tako zvana pripravnica. V tej se morajo mučiti slovenski otroci, predno smejo vstopiti v I. gimnazijski razred.

Nikakor ne morem opisati, kaka nevolja je nastala v onih krogih, koji so bili prizadeti po tej naredbi, po tej krivici. Ker krivica je, ako morajo slovenski dečki le radi tega, ker so otroci slovenskih starišev in ker pridejo iz slovenskih ljudskih šol, posedati leto dalje, nego otroci nemških starišev, posebno onih v Celju.

Ta pripravnica je bila in je še največa krivica, koja se more prizadeti kakemu narodu.

Gospoda moja! Gospod dr. Foregger je govoril včeraj o enakopravnih in neenakopravnih narodih. A to bodete mi vender priznali, da, ako smo enakopravni pri krvnem in denarnem davku, moramo biti enakopravni tudi gledé pouka. (Tako je!)

Ako pa gospod dr. Foregger misli, da se mora kazati zagovornika našemu narodu, ako se kaže dobrotnika tega naroda s tem, da sili z nemščino v šole, tedaj moram izjaviti: Naš narod ne potrebuje takega zagovornika, in njega postavni zastopniki vedó najboljše, kaj mu je potrebno. Samo prazna govorica je, koje se vedno in vedno poslužujejo nekaterniki, da sovražimo nemščino, nikakor je ne sovražimo, temveč zahtevamo le, da se vrši pouk po vzgojeslovnih načelih. (Tako je!)

Mi zahtevamo samo, da se uredijo ljudske šole po vzgojeslovnih načelih. V spodnjih razredih bodi pouk samo slovenski, da se prvi korak omiki stori v jeziku, kojega so učenci večí in v kojem lahko sledijo predavanju. V višjih razredih pa se poučuje tako ali tako tudi nemščina. In vspehi so, mislim, sedaj dosti boljši nego so bili poprej, ko so se otroci trpinčili z nemščino že v prvem razredu ljudskih šol, dasi niso umeli niti besedice nemščine. (Tako je!)

Mi smo se poganjali za večjo izobražbo naše mladine ter smo zahtevali radi tega slovenske ljudske šole. Da pa smejo učenci teh šol

takoj prestopiti v gimnazijo, to je zahteva, katero mora priznati vsak pravično misleč človek, kot povsem opravičeno. V štirih nižjih razredih dvojezične gimnazije se pač nauči vsak učenec toliko nemščine, da lahko vstopi v popolnoma nemško višjo gimnazijo; dokaj za to nam je Maribor. Mislimo, da delujemo tem potem bolj za priučenje nemškemu jeziku, nego na nasprotni način, katerega se je poprej tako rado posluževalo naučno upravno oblastvo in kojega še zagovarjajo dandanes nasprotniki našega naroda.

Včeraj je gospod poslanec celjskega mesta govoril mnogo o dozdevnem zatiranju Nemcev na Spodnjem Štajerskem; a kake slučaje navaja, ki bi to dokazali?

S pomočjo katerih slučajev hočejo dokazati, da so baje nemški živelj v Celju res zatira ali pa še zatirajo Slovenci, oziroma naredbe, katere je izdala poprejšnja vlada gledé tega?

Jeden slučaj sem že navedel, namreč domnevano sloveniziranje uradnikov na tamošnjih državnih uradih. Dalje je navedel cenjeni gospod predgovornik sloveniziranja zemljiščne knjige. Ta beseda pa je — če jo sploh smemo imenovati sloveniziranje — v tesni zvezi s slovenskim uradovanjem. Slovenski narod, posebno na Spodnjem Štajerskem je gledal in še gleda posebno na to, da se mu bilježnični zapiski o listinah zapisujejo v istem jeziku, kojega razume, in to je slovenščina. Ako je tedaj akt pisan v slovenščini, je pač naravno in prav za prav potrebno, da se vpiše tako, kakor je listina napisana, ne bese dice več, ne manj. Ne razumem torej, kako se sploh more govoriti o sloveniziranju zemljiščne knjige. Nemškim strankam se vpišuje tako, kakor se je godilo poprej; slovenskim strankam, katere zahtevajo, da se njih listine napišejo slovenski, se vpiše tako, kakor žele, namreč, v slovenskem jeziku.

O slovenizaciji zemljiščne knjige se tedaj sploh ne more govoriti. Reči moremo le, da se slovenskim strankam dovoli le to, kar se jim sploh odreči ne more. Ko bi bil cenjeni zastopnik mesta celjskega ud štajrskega deželnega zbora, slišal bi dolge razprave v tej zadevi, katere so povzročile, da se je deželnemu odseku naročilo, da se pritoži radi te zadeve pri najvišem sodišču. Ne znam, ali se je to zgodilo ali ne, a prepričan sem, da bode, ako se je zgodilo, vsekakor brezvzpešno.

In sloveniziranje okrajnega zastopa celjskega! — Gospoda moja, to so čudne razmere. V tej skupščini je vladala nemško-liberalna večina do trenutka, ko je upravno sodišče določilo, da ne smejo hišni posestniki celjski voliti v skupini veleposestnikov. Potemtakem se je izbrisalo blizo 70 nemških volilcev iz volilnega lista veleposestnikov. S tem je bila odločena usoda večine v okrajnem zastopu.

Da pa to smemo imenovati sloveniziranje okrajnega zastopa, tega ne verujem. Nemški živelj pa je sicer v takem številu v njem zastopan, da ima precej močno manjšino. Cenjeni gospod baron Hackelberg, ki je bil tudi ud te skupščine, pač naši stranki ne bo mogel odreči priznanja, da postopamo, kot večina vseskozi pravicoljubno in nepristransko.

Da se torej ta zadeva o okrajnem zastopu označuje kot zatiranje Nemcev, pod kojim trpi posebno mesto Celje, to je pač ničevno. Kajti ta sprememba sestavljanja okrajnega zastopa se opira na resnične razmere, na katere se mora opirati vsaka vlada, ako hoče postopati pravično, bodisi, da ji stoji na čelu grof Taaffe ali svetlost Windischgraetz.

Moram še govoriti o „slovenizaciji“ notarske zbornice v Celji. S to pa je takole. Ta zbornica je imela poprej tudi nemško večino. A odkar slovensko ljudstvo Malega Štajerja zahteva, da se mu nastavijo bilježniki, ki so večji obeh deželnih jezikov, kar je opravičeno tudi v obstoječih zakonih, se je dogodila tudi sprememba z večino notarske zbornice v Celji.

Ta sprememba se je dogodila vseskozi naravno. Vlada pri tem ni kriva ničesar. V letih osemdesetih je morala vsprejeti one kandidate, kateri so dokazali znanje obeh deželnih jezikov. Oprostite mi, cenjena gospoda, nekaj opomb. Poprej je bila taka navada — in mislim, da je

bila le navada postavna, — da se je gledalo pri nastavljanju notarjev v slovenskih delih dežele strogo na to, da je kandidat doprinesel zakonit dokaz znanja družega deželnega jezika. A pri novejših imenovanjih kandidatov se brž ni oziralo na to načelo pravičnosti. (Čujte! Čujte!) To moram jako obžalovati ter se obračam do pravosodne uprave z nujno zahtevo, da se tako, kakor se je postopalo pri zadnjem imenovanju notarja v Mariboru, naj ne postopa nikari več! Po mojem mnenju je to postopanje najmanj — ne vem, kako se naj izrazim — (Klic: Nezakonito!); nezakonito ne bom rekel, a vsekakor tako, da ga ne moremo imenovati opravičenega.

Dotičnik ni prinesel dokaza za znanje slovenskega jezika v tem slučaju, pri prošnji le nekateri izdelki dotičnega prositelja, katerega je hotela spraviti nemška stranka na to mesto, so se smatrali dokazom znanja slovenskega jezika.

Kot zatiranje celjskih Nemcev označila se je tudi južnoštajerska hranilnica. Predzgodovina te hranilnice je tudi čudna. Kako smo sploh bili primorani in kako smo si domislili, uvesti v Celji še drugo hranilnico? K temu nas je prisilil ukrep nemške hranilnice, katera je hotela vpisovanje v zemljiščno knjigo v slovenskem jeziku preprediti.

Ker se je nemška hranilnica protivila vsprejemati slovensko pisane dolžne liste, kot hipotekna zavarovanja, bili smo primorani skrbeti za novo hranilnico v Celji, koja pa nikakor ni izključno slovenska. Pri nas si lahko izposodi vsak, ki lahko jamči za ono svoto, bodisi da so pisane listine slovenski ali nemški. (Tako je!)

Radi tega smo bili prisiljeni, pri visoki vladi prositi dovoljenja za lastno hranilnico, in sicer za nevtralno, in tako je postavilo pet okrajev, ki leže okrog Celja, posebno hranilnico, vsled dovolitve ministerstva.

Centralna vlada s tem ni skazala Slovencem posebne milosti, ker je bila takorekoč dolžnost vlade, namere nemške hranilnice izjaloviti, katera je hotela škodovati kreditu slovenskega ljudstva.

Tudi odprtje slovenske tiskarne v Celju se je navajalo kot slučaj zatiranja Nemcev. Predzgodovina dovoljenja celjske tiskarne je ta-le.

Posojilnice v slovenskih delih dežela, so se tekom zadnjih dvanajst let razvile tako lepo, kakor le pri malokaterem narodu.

Na ta razvitek je posebno vplivala „Zaveza slovenskih posojilnic“, koje sedež je v Celji in koje predsednik imam jaz čast biti.

V prvi vrsti je sedaj šlo za to, da olajšamo slovenskim posojilnicam opravljanje, da se trudimo podajati jim enakomerne in cene tiskovine. Kajti vsakemu veščaku je znano, da so vse posojilnice, tako rekoč, neka celota, in da mora biti jedna navezana na drugo.

To pa nas je prisililo da smo prosili visoko vlado dovoljenja za slovensko tiskarno. To dovoljenje pa se ni dalo kaki privatni osebi, nego „Zavezi slovenskih posojilnic“, in ima v prvi vrsti namen, posojilnice podpirati pri prizadevanju, oskrbeti si cene administracije.

V tem, da se ta tiskarna krepko razvija, a da stara, nemška ne more izhajati — tako je govoril včeraj gospod dr. Foregger, meni do sedaj ni bilo znano, — tiči nemogoče vzrok, da se ne bi smelo „Zavezi“ dati dovoljenje za lastno tiskarno v Celji.

V Celji se zatira baje nemški živelj že od početka ère Taaffejeve, a vendar nam je podal včeraj g. dr. Foregger uradne podatke, po katerih se nemški živelj v Celji množi, a slovenski propada!

Pojasnite mi, grof Örindur, to čudno prikazen narave!

Ako nemška stranka v Celji pri takih razmerah rase, mora ona sama, kakor nje zastopnik žele, da te razmere ostanejo take.

O razmerah v mestu celjskem je včeraj mnogo govoril njega zastopnik. A, gospoda moja, prosim uvažujte, da poznam jaz Celje od svoje mladosti. Že kot desetleten deček prišel sem v Celje v šole in sedaj stanujem že 15 let stalno v Celji. Potemtakem bode mi dr. Foregger pač priznal, da poznam razmere mesta celjskega ravno tako dobro, ako ne boljše, kakor on, ki obiskuje, odkar je dovršil gimnazijo, le redko-

kdaž Celje. To pa stori le tedaj, ko je prisiljen govoriti za svoj mandat, ali ako si domišlja, da mora rešiti „goreči grm“. Gospoda moja! Razmere v Celji niso tako strašanske, kakor jih je risal poslanec dr. Foregger. Saj vidite, da se še jaz počutim precej dobro, dasi živim že več let v sredini teh razmer; a nekaj moram prav iz srca obžalovati, da živé v Celji nekateri elementi, ki sovražijo mir; v Celji živé nekateri elementi, kojim je potrebno narodno hujskanje, da lahko na motnem ribarju ter kažejo svetu, kako se zatirajo celjski Nemci. (Resnično!) Izmed glavnih vzrokov jeden, je glasilo, ki je last cenjenega gospoda dr. Foreggerja: „Deutsche Wacht“. Ta list morate čitati, da spoznate, kakó se po nepotrebnem vzbujajo duhovi in hujska ljudstvo. Z mirno vestjo lahko trdim, da je ta list v celi Avstriji jedin svoje vrste. Moje osebno prepričanje je, da ni lahko pisati tako ostudno, kakor je pisan ta list. In s tem se goji le narodnostno hujskanje! Nekaj „cvetja“ iz „Deutsche Wacht“ je nabral cenjeni g. kolega Šuklje ter nam ga podal včeraj, koje je namreč naperjeno proti nekemu celjskemu profesorju, ki je imenovan okrajnim šolskim nadzornikom za izključno slovenski okraj Brežice.

Mislim, da še moram cenjeno gospodo opozoriti na jeden slučaj gledé gimnazije celjske. G. poslanec dr. Foregger je označil včeraj vprašanje o celjski gimnaziji, kot vprašanje celjskega mesta; a to je vsekako pogrešno. Mestice s 6000 prebivalcev pač nima pravice gimnazijo smatrati kot svojo last. (Prav dobro!) Naravno je, da se gledé take gimnazije ozira na neki del dežele. Glede celjske gimnazije obseza to okrožje volilni okraj g. posl. dr. Foreggerja in moj volilni okraj. Saj cenjena gospoda vé, da zastopa g. dr. Foregger mestni volilni okraj celjski, jaz pa občinskega.

Cenjena gospoda se še menda spominja iz prejšnjih razprav tukaj v visoki zbornici, v kakem razmerju je število prebivalcev v teh volilnih skupinah. Mestni volilni okraj, torej kraji, koje zastopa poslanec dr. Foregger, šteje skupno 13.800 duš. (Čujte!) Od teh pa je več nego polovica Slovencev, kojih pravice pa se krajšajo po sedanjem volilnem redu. Dalje so odločimi v tej skupini, kakor sem že poprej omenil, uradniki.

Kakó pa je z mojim volilnim okrajem, namreč z deželnim volilnim okrajem celjskim? Uradna statistika kaže, da broji moj volilni okraj 133.300 duš. (Čujte!) In onih 13.000 zahteva samo nemško gimnazijo v Celji, katera nam je kakor prej, tako tudi odslej zagotovljena! Nam 133.300 Slovencem pa nočejo privoliti niti par vsoprednic, ne samo slovenskih vsoprednic, ampak dvojezičnih s štirimi slovenskimi predmeti!

Gospoda moja! Ako so to načela naše nasprotnne stranke o političnem in narodnem postopanju, potem se seveda ne moremo drug drugemu približati, potem pa tudi ni mogoče, da utihne narodnostno hujskanje na Spodnjem Štajerskem. (Res je!) G. dr. Foregger zahteva za 13.800 prebivalcev njegovega volilnega okraja, od katerih pa je le polovica nemška, izključno nemško višjo gimnazijo. A nam 133.300 Slovene privoščí niti te malenkosti, namreč vsoprednic, katere pa za nas niso malenkost in sicer radi tega ne, ker bodo potem lahko obiskovali učenci šolo jedno leto manj!

Cenjeni g. poslanec dr. Foregger se je pečal tudi z vprašanjem o slovenskih knjigah in pri tem je govoril tudi o sestavi slovenskega jezika.

Oni cenjeni udi visoke zbornice, ki so bili že v pretekli dobi v visoki zbornici, znajo, da je to staro predbacivanje slovenskemu narodu, češ, da nima dosti razvitega jezika, in da je jezik, kojega rabimo sedaj kot pismeni jezik, le umetno skovan, in da ga narod ne umé. Radi tega tudi baje ni mogoče pisati knjig za slovensko gimnazijo.

No, šolske knjige za nižje razrede slovenskih gimnazij že imamo, ker že imamo dalj časa nižje razrede v Ljubljani in Mariboru. Sedaj še gré za to, da dobimo knjige za višjo gimnazijo, in za to mora skrbeti naučna uprava. A v kakem jeziku? V jeziku, koji je sedaj uveden v pismo, in katerega razume sploh ljudstvo, ki zna čitati in pisati.

Kot dokaz tega se je omenilo že pred nekaterimi leti tukaj v visoki zbornici, društvo sv.

Mohorja, ki skrbi za omiko našega naroda. Naloga tega društva je, da širi mej slovenskim ljudstvom dobro pisane, moralne in verske knjige. Udnina znaša na leto 1 gld. za pozameznika. In kake vspehe je doseglo to društvo? Letos je število udov preseglo 50.000 (Poslanec Klun: Čez 58.000!), no, vsekakor čez 50.000. In recimo, da dobi vsak ud le šest knjig — včasih dobi vsak 7 —, tedaj znese to letno okoli 300.000 knjig, ki se razdelé mej primeroma mali slovenski narod in sicer večinoma mej kmete. Smešno bi bilo, ako bi kmet, ki se mora teško boriti za svoj obstanek, dajal 1 gld. za knjige, kojih ne bi mogel rabiti. Jezik, v katerem so te knjige pisane, je enak z jezikom, v kojih so pisani naši listi in pravnik, in katerega ume vsak Slovenec, ki je obiskoval slovensko šolo.

Mislím torej, da vprašanje o slovenskih šolskih knjigah, ne more biti vzrok, radi katerega bi se morale in smele ovirati slovenske vspehe ali slovenske gimnazije.

Da prihranim g. poslancu Šukljetu trud, nekaterih opravičenih popravkov, omenim, da je g. poslanec dr. Foregger res iztrgal nekatere stavke iz nekega pred 10. leti od g. poslancu Šukljeta sestavljenega spisa, a pri tem je modro prezrl, v kaki zvezi so oni stavki, ter zamolčal, kake sklepe je izvedel pisatelj iz njih.

V omenjenem spisu se govori o ovirah, ki se pojavljajo, ako hoče starejši, v nemških šolah dorasli naraščaj, znanstveno in slovenski misliti, posebno v nekaterih predmetih n. pr. v fiziki. Iz tega pa pisec sklepa, da se naj uvede na srednjih šolah slovenski poučni jezik. A ker smatramo za prav in dobro, da se naša olikana mladina priuči popolnoma nemškemu kulturnemu jeziku, zahteva se dalje, naj se poučuje v višji gimnaziji ta ali oni predmet nemški. A pri tem se naglašá dalje, da se ta prememba srednjih šol ne sme zgoditi nenadoma, ampak, da moramo skrbeti pravočasno za potrebne pripomočke, posebno za slovarje.

To je gola resnica, in iz tega blagovoli naj visoka zbornica sama sklepati, koliko se sme verjeti razpravam g. dr. Foreggerja. G. dr. Foregger je prerokoval, da bode nastala v slučaju preustrojbe nižje gimnazije v Celju, strašna nevihta v deželi, da bode se celo deželni zbor pečal s to zadevo. Mislím, da se vladi, koja se opira na pravičnost, ni treba bati agitacije, koje bode mogoče pričel g. dr. Foregger s svojim listom „Deutsche Wacht“. Da bode se štirski deželni zbor protivil tej preustrojni, verjamem tudi jaz. Kajti večina deželnega zbora je nemško nacionalna, ter primorana že po svojem načrtu, protiviti se našim pravičnim zahtevam, gledé celjske gimnazije. A mislím, da se bode ta „nevihta“ hitro podela, ravno tako, kakor se je podela nevihta o priliki otvorjenja vspeh v Mariboru. Da, takrat se je govorilo, celo Štirsko bode se vzdignilo ter poslalo prošnje in deputacije celo k njega veličanstvu cesarji! A otvorjenje se je pričelo in minister Gautsch je je izvršil z močno roko. In nikdo se ni ganil. Tudi nemško prebivalstvo se ni vznemirilo. Razsodno misleči prebivalci mariborski so sprevideli iz vspeha, kojega je imelo otvorjenje teh vspeh, da je bilo to otvorjenje neobhodno potrebno. In prav tako misli o tem vprašanju tudi razsodno prebivalstvo v Celji. Taka agitacija se lahko potemtakem imenuje le prazno strašilo.

Mislím torej, da bode visoka vlada lahko, ako je sploh nje resno načelo, pravično postopati, v Celji prav tako brez vsakih zaprek otvorila vspeh.

A ker že govorim o gimnaziji celjski, hočem se še dotakniti jednega vprašanja, ki je tesno zvezano z vprašanjem otvorjenja tamošnjih paralelk. Kakor znano, je gimnazijsko poslopje celjske gimnazije staro ter se že podira, da je skoraj nevarno, poučevati mladino v takem poslopju. V velikonočnih počitnicah so se v vsej naglici vložila v eni šolski sobi nova bruna, da se ne podere obok. (Čujte! Čujte!). Torej se v resnici mora postaviti v Celji novo gimnazijsko poslopje, bodisi, da se slovenske vspeh vpelejo ali ne.

Ako torej visoka naučna uprava sprevidi, kar pač upam, da se mora postaviti novo po-

slopje, prosil bi, da se gledé stavbinskega prostora za novo gimnazijo poštevajo lokalne razmere celjske. Kakor se čuje, priporoča se od nekaterih strani za novo poslopje mesto, ki po mojem mnenju ni pripravno za to. To pa radi tega, ker leži prav pri kolodvoru, kjer je mnogo hrupa. A še več ga bode, ko se bode sezidala železnica iz Celtwega v Celje. Ako ne poštevamo dima, ki je pri kolodvoru neizogiben in smrada, vender že vrišč in hrušč na kolodvoru govorita jasno, proti zidanju omenjenega poslopja v bližini kolodvora.

Visoka naučna uprava naj torej blagovoli postopati pri določi stavbnega prostora, za novo gimnazijo objektivno. Po mojem mnenju še imamo danes dovolj prostora za stavbe v mestu celjskem in sicer v mirnih delih mesta, kateri so povsem zdravi in mirni, kar je za šolsko poslopje vsekakor potrebno.

Ako se izvrši načrt nove višje gimnazije, tedaj je naravno, da se mora ozirati tudi na prostore za novo vspeh. Toliko o novem poslopju celjske gimnazije. A pri tem še enkrat prav nujno prosim, da določi visoka naučna uprava, v prihodnjem letnem proračunu primerno svoto, ki bode omogočila, takoj sezidati novo poslopje. (Dobro, dobro!)

Še jedno vprašanje, gospoda moja, ki se tiče gimnazije celjske, in katero je po mojem mnenju največ krivo razprtij ne samo na gimnaziji, ampak tudi v onih krogih ljudstva, kojih se tiče, — in to je imenovanje profesorjev. Učenci so, kakor sem poprej s številkami dokazal, večinoma Slovenci. Zakaj pa potem ne skrbi šolska uprava za to, in to bi bilo naravno, da se nastavi take moči, ki so zmožne obeh deželnih jezikov. (Res je!) Poglejte sedanje profesorsko osebje. Sestava profesorjev kaže, da znajo razun profesorja veronauka le trije drugi profesorji slovenski, (Čujte! čujte!) izmed cele množice ondotnih profesorjev.

Vzrok temu ni to, da imamo premalo slovenskih moči; to ni res; a ne smeli bi puščati teh moči na Češkem, Moravskem, v Galiciji, na Nižjem in Gornje-Avstrijskem. Pokličite je v domovino in vspehi bodo povsem drugačni nego do sedaj. Ne bom trdil, da ne kažejo nemški profesorji morda iz osebne mržnje do slovenskih učencev one ljubezni, katero pričakuje mladina, in katera budi veselje do učenja. A naravno je, da ne more biti vspeh pri otroku tako dober, ako ne ume profesor njegovega materinskega jezika, nego bi bil v nasprotnem slučaju. Prosil bi torej visoko naučno upravo, da pri prihodnjih imenovanjih ta razlog poševa ter da nastavi v Celji le učitelje, ki zadostujejo tem zahtevam.

Slednjič še bi rad spregovoril o ravnopravnosti, katero je razpravljaj včeraj tukaj g. dr. Foregger. Omenil sem že, da ima naš narod pravico, zahtevati ravnopravnost, ko vendar vlada zahteva od nas isto, kar od nasprotne strani. Da pa te zahteve, pred vsem gledé krvnega davka, spolnujemo točno, priča preteklost. S krvavimi črkami je zaznamovana zgodovina 47. pešpolka. To je južnoštajerski polk. Na italijanskih bojiščih se je leta 1848 in 1849 bojeval ta polk tako junaško, da se je slavni Radecki pred njim odkril ter ga zahvalil za junaštvo, koje so pokazali slovenski vojaki.

Vedno smo kazali, da smo zmiraj pripravljani, ne samo denar, ampak tudi kri darovati za skupni blagor naše države. Dokazali smo, da nam je ležeče na občnem blagru Avstrije, in da nas ne more nikdo dolžiti nelojalnosti. Dokazali smo, da smo bili vedno lojalni državljani, in da še smo, in da povsod izpolnjujemo naše dolžnosti. A za to zahtevamo tudi, da nam vlada dá, kar nam gre! Jeden vzrok, zakaj smo ostali v klubu konservativcev je tudi ta, da vodi sedanjo vlado mož, ki je pravičen v vsakem oziru.

Zelim, da se nam ne onemogoči naše stanje v klubu konservativcev. Želim pa to radi tega, da mej našim narodom ne bo začel pešati čut lojalnosti, koji ga danes vseskozi napolnjuje in ki se kaže pri vsaki priliki.

S to željo sklepam! (Dobro! Dobro!)

Celjske novice.

Vse čast. p. n. naročnike, katerim smo danes pridjali poštno-hranilnični položni listek, prosimo prav uljudno, da nam blagovole poslati naročnino, da ne bode kakih neljubih pomot pri razpošiljanji.

(Konfiskacija.) Štev. 12 „Domovine“ zaplenilo je c. kr. okr. glavarstvo v Celji. Zapadel je članek „Občinski odbor za mesto Celje“ in pa notica „Nerednost pri c. k. poštne uradu v Celji.“ Oba sestavka sta taka, da nikakor nismo pričakovali zaplembe. Posebno nas je presenetilo, da se v novejšem času niti ne sme pritožiti proti nerednostim kakega manipulačnega urada, ako se gode nepravilnosti, kiprovzročajo stranki škodo. Radi zaseženja se bodemo pritožili in upamo takrat dobiti pojasnilo, od kedaj so pritožbe proti opravičenim objavam prepovedane. — Ako primerjamo, kaj piše nasprotni nemški listič v Celji in kaj mi, moramo pač misliti! Bog nas vari koalicije!

(Zaročil se je) g. dr. Radoslav Pipuš, odvetniški kandidat v Celji z gospodično Hedvigo Krušič iz Celja. — Čestitamo!

(Premembe posesti.) Hišo g. Valentina Rušnika v Hermanovi ulici št. 6 v Celji, kupil je g. dr. Ludovik Filipič, odvetnik v Celji.

(Nove šole za slovenščino.) Nemci se učé svojega materinskega jezika na ljudskih in srednjih šolah. Nemški dijak se najmanj 12 let prej učí nemščine, predno pride na usečilišče, kjer se mu zopet le v njegovem materinskem jeziku podajajo visoki nauki. Za nemške urade se torej ti Nemci dobro izvezbajo, ne pa tako za urade na Slovenskem, zlasti za sodnijske urade ne, kjer se pravica deli. Taki uradniki niso pa niso sposobni za slovenske sodnije ali za druge slovenske urade. In vendar so se v najnovejšem času nastavili med Slovence in za Slovence tudi taki uradniki nemškega rodú in nemške narodnosti. Učili se slovenščine niso po šolah, nikakor ne in menda čisto nič ne — izprašani so bili menda iz slovenščine le pri nekkih novih šolah, kjer pa niso nastavljeni učitelji in profesorji, ampak le uradniki, namreč pri deželnih sodnijah. Ne vemo, ali se to vjema z obstoječimi postavami in naredbami, ne vemo, če je bilo to do sedaj kje in kdaj v navadi; to pa dobro vemo, — da sodnije niso šole in ne bi smele šole biti.

(Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj) je zborovalo dne 2. svečana in 27. sušca v Celju pod predsedništvom g. Armina Gradišnika. Zborovanje je bilo obekratu dobro obiskano in se je tem povodom društvo pomnožilo za štiri ude; pristopili so namreč na novo: 1.) Gospodična Ivana Zoričeva, učiteljica na Teharjih. 2.) g. Josip Supanek, nadučitelj v Grižah. 3.) g. Gustav Vodušek, nadučitelj v Trbovljah in 4.) g. Josip Kranjc, učitelj v Šmartnem ob Paki. Obekratu sta se po otvoritvi zborovanja zapela dva zbora pod vodstvom društvenega pevovodje g. Kramerja. Zeleti je, da bi se gg. pevci vselej vdeležili zborovanja, kar bi društveno petje zelo povzdignilo. Gospod pevovodja se trudi hvalevrednim načinom pridobiti več gospodičin učiteljic za mešani pevski zbor, kar se bode toliko ložje doseglo, ker je v laškem in celjskem okraju mnogo glasbeno izobraženih gospodičin učiteljic, ki gotovo ne bodo odrekle svojega sodelovanja. Učiteljska društva imajo namen gojiti petje, se duševno dalje izobraževati in pospeševati ljudsko šolske koristi. Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj izpolnjuje to svojo nalogo dobro, a vendar ga je hotel pred kratkim nek dopisun odpadnik iz Laškega trga v „vahtarci“ črniti, kar je vse učiteljstvo obsodilo z izrazom, da hoče ono svoj narod in svoj slovenski jezik vedno iz prepričanja ljubiti, brez ozira na to, če ga prijatelji hvalijo ali neprijatelji črnijo in obrekujejo ter da se ne bode nikoli oziralo na dopise in mnenje lažnjive „vahtarce“. Prehajajoč k poročilu o pedagogičkem delovanju društva je pohvalno omeniti, da je pri prvem zborovanju govoril g. Fr. Zidar, o razširjavi številčnega prostora do 1000, pri drugem pa g. L. Šah, o očesu, kot učnem poskusu iz somatologije. Na predlog g. Kramarja se je pri obeh zborovanjih nabiralo za prevažanje smrtnih ostankov nepozabnega

slovenskega učitelja, pesnika in pisatelja Josipa Freuensfelda, ki je letos na ponesrečeni operaciji v Pragi umrl. Čuteč v ljubezni do slovenskega naroda veliko izgubo nad smrtjo tega izvanredno delavnega učitelja, daroval je vsakdo s čutečim srcem po 1 do 3 krone, da bi, ker živi njegov duh med nami, tudi njegovi telesni ostanki počivali na Slovenskem — v Ljutomeru, v kraju njegovega blagoslovljenega delovanja. Nabralo se je nad 40 kron, ki so se takoj odposlale odboru v Ljutomer. V svesti si, da je le v napredku, izobrazbi in združenju moč, želi učiteljstvo, da bi pristopile k društvu, tudi vse one cenjene učiteljice in učitelji, ki še doslej niso njegovi udje, teh je osobito v Laškem okraju še precej. Prihodnje zborovanje bode v mesecu velikem travnu po vsporedu, katerega priobči učiteljski list „Popotnik“.

(V bližnjih Štorjah), kjer je rudniško in tovarniško vodstvo s pomočjo „šulverajna“, čisto brez potrebe ustanovilo za ondotne slovenske otroke slovenskih delavcev, nemško šolo, iščejo nadučitelja, o katerem želé, da bi tudi slovensko znal. V razpisu se namreč pravi, da je znanje slovenščine „wünschenswert“; mi pa dobro vemo, da je celó „nothwendig“. Le nastavite Nemca na svojo po sili nemško šolo, pa boste doživeli dvojni beg — otroci bodo bežali od — nemega učitelja, učitelj jo bode popihal od — nemih učencev. Poskusite, gospoda, poskusite!

Spodnje-štajerske novice.

(Presvetli cesar) je podaril 1000 gld. za zidanje nove župne cerkve pri sv. Mariji v Mariboru.

(Potrjen) je za načelnika okrajnega zastopa v Rogatci g. J. Simony, za njegovega namestnika pa g. pl. Schlieben.

(Premembe pri č. duhovščini.) Župnija pri sv. Urbanu pri Ptuji se je podelila č. g. Jak. Zupančiču, župnik v Št. Ozbaltu v dr. g. — Umrl je č. g. L. Jeriša, župnik na Gomilskem, kjer je postal provizor č. g. V. Kolar, kaplan v Šmartnu na Paki.

(Birmovanje) bode letos tudi v Polzeli 7. julija in v Št. Pavlu 17. julija; na Gomilskem pa izostane.

(Premembe pri učiteljstvu.) G. J. Albrecht, učitelj pri sv. Miklavžu pri Ormožu, je premeščen v Vozenico, gospica P. Pibrovec iz Jurkloštra na Vransko, gospica L. Dominkuš iz Št. Ila k sv. Florijanu in gospica M. Mikota (prej v Novi cerkvi) v Škocijan na Dolenjsko.

(Vabilo k občenemu zboru vinorejskega društva za celjsko vinsko okolišče), ki bode 28. aprila ob 9. uri dopoldne pri društveni trtnici v Pletrovčih. Vspored: a) Poročilo predstojnika. b) Poduk gosp. Matijašiča, vodje državnih ameriških nasadov v Ptuji, o cepljenji ameriških trt s pluto. K obili udeležbi vabi odbor.

(Društvo „Kmetovalec“ v Gotovljah) skliče svoj letošnji glavni občni zbor dne 20. maja t. l. Cenjeni bralci „Domovine“ se uže sedaj opozorijo na to zborovanje, ker društveni odbor marljivo dela in skrbi, da bode takrat obilo poduka in zabave. Natančnejši vspored se bode v kratkem objavil.

(Dol pri Hrastniku). Koncem meseca januarja t. l. ustanovila se je pri nas Posojilnica. Radostnega srca beležim dober njen vspeh. Deležnikov ima 14, kateri so vložili 463 deležev v znesku 926 gld. Hranilnih vlog je 33 v znesku 15.102 20 gld. Posodilo se je šestim udom 1198 gld. Za začetek dovoljen promet. Do zdaj je ta naša posojilnica hranilne vloge obrestovala po 5%, za posojila jemala je po 6%. 9. t. m. sklenilo je pa načelstvo v svoji seji, da bode od 1. maja t. l. dajala od vlog 4½% od posojil pa jemala le 5½%. Želeti bi bilo le še, da bi se za ta domači slovenski denarni zavod, zanimalo posebno ljudstvo laškega okraja. Ta okraj namreč imel je do letos le eno nemško posojilnico, a ta jemlje od posojil 7½—8½%. Vraduje se vsak četrtek od 9—12. ure. Če je ta dan praznik pa ob petkih.

(V Braslovčah) imajo silne težave pri šoli. Nikoli ni toliko stalnih učnih močij, kakor bi jih

imelo biti. Vedna menjava učiteljev pa provzroča, da učni uspehi niso povoljni, kar je gotovo na kvar učeči se mladini.

(Braslovče) Znano je, da je na tukajšnji trirazredni šoli 300 šolskih otrok in da šolsko poslopje več ne zadostuje za toliko otrok in to ne iz zdravstvenih ozirov, ne iz pedagogičnih, kakor tudi po svojem premalem prostoru ne. Že pred več leti je prišel višji ukaz, šolo razširiti ali postaviti novo šolo. Ko so pa to zvedeli Letušani in Orlovasčani, da bi se morala staviti v Braslovčah nova šola, so se pa oglasili, da hočejo ti imeti svojo šolo v Letušu in oni v Orlivasi. Zato pa se pošiljajo že več let po eni strani prošnje, po drugi ugovori. Po raznih komisijah je c. kr. deželni šolski svet v Gradcu odbil prošnjo za ustanovitev nove šole v Letušu in v Orlivasi; ti pa so zopet rekurirali. Zdaj pa je prišel ukaz od vis. c. kr. ministerstva, da se imajo pričeti preiskave. V ta namen bode torej komisijon 16. aprila, — kdo bo zmagal?

(Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo) priredi s prijaznim sodelovanjem cenjenih gg. članov „Učiteljskega društva za celjski in laški okraj“ v torek po Binkoštih, t. j. dne 15. majnika v Šmarji slovesno zborovanje, v spomin svoje dvajsetletnice. Ob ½10tih sprejem gostov na Grobelnem. Ob 11tih slavnostno zborovanje. Ob 1. uri skupen obed in potem prosta zabava s petjem. K tej slavnosti se vljudno vabijo vsi prijatelji šole in učiteljstva iz domačih in sosednih okrajev.

(Čitalnica v Brežicah) obhaja svoj letni občni zbor v nedeljo dne 29. aprila ob 5. uri popoldne, v prostorih hotela Klembas.

(Na Čatežu pri Brežicah) so izvlekli mrtveca iz Save. Mož je bil domač človek, star kakih 50 let. Iz malenkosti, ki so se pri njem našle, ni se moglo doznati, kdo je bil utopljenec, tudi ne, kako se je ponesrečil. V vodi je utegnil ležati 4—6 tednov.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda za Brežice in okolico) bode imela letni občni zbor v Brežicah dne 29. aprila 1894, ob 6 uri zvečer v čitalnični dvorani hotela Klembas, s sledečim sporedom: I. Poročilo tajnikovo. II. Poročilo blagajnikovo. III. Volitev novega odbora. IV. Volitev odposlanca k veliki skupščini. V. Razni predlogi. Načelnništvo.

(Velikanedelja). Ker društva običajno poročajo o svojem stanju in delovanju, poročamo tudi delovanje „Slov. kat. bral. društva Mir“. Naročeni smo poleg knjig družbe sv. Mohorja in „Matiče Slovenske“, še na devet različnih časopisov, kateri so: „Slov. Gospodar“, „Domovina“, „Mir“, „Domoljub“, „Popotnik“, „Vrtec“ (v 3. izt.) „Slovenec“, „Südst. Post“, „Dom in svet“. Darujejo in brezplačno pošiljajo gosp. Mato Irgolič v Zagrebu še: „Hrvatsko“ „Agramer Tagblatt“ in šaljivi list „Trn“ za kar se mu srčno zahvaljujemo. Dalje imamo že nad 200 knjig razne vsebine, katere smo dobili od več gosp. darovalcev, za kar jim bodi izrečna prisrčna hvala! Iz tega je torej razvidno, da je naše društvo v vsakem oziru dovolj oskrbljeno, kar se sploh od kmečkega bralnega društva more zahtevati. Zal, da ne moremo še sedaj knjig tako izposojevati, kakor bi se to lahko godilo, ko bi imeli primerno omaro, katera se je sicer naročila, a še ni gotova. Potem pa želimo, da bi si naši društveniki prav vrlo izposojevali knjige in časopise, ter jih pridno čitali, se dušno in telesno krepili, sebi v korist, narodu našemu pa v napredek in prosveto.

(Od nemške meje ob Muri). Pri Mariji Snežni so nakanili že lani slovensko posojilnico ustanoviti, ker so ondotni domoljubi videli kako so naši ljudje odvisni od sosednje nemške posojilnice v Cmureku, in ker se razen tega še nemški ljudje med naše vsiljujejo. Radi tega je prišel o Binkoštih m. l. g. Simon, tajnik mariborske posojilnice k nam, in ta gospod je vso reč dovolj pojasnil, tudi začasni odbor se je sestavil in dotična prošnja na višjo sodnijo v Gradcu za registrovanje vložila. Čez dva meseca je pa prišel od višje sodnije sledeči odlok: „Hierorts ist die deutsche Amtssprache“, kajti prošnja je bila v slovenskem jeziku vložena.

(Odbor akad. društva „Triglav“ v Gradcu) sestavil se je sledeče: predsednik g. cand. iur.

Vinko Strgar, podpredsednik: g. cand. phil. Ludovik Verbnjak, tajnik: g. stud. phil. Milan Mencinger, blagajnik: g. stud. iur. Fran Zizek, knjižničar: g. cand. med. Ferdo Kunej, gospodar: g. stud. phil. Josip Wester, odbornik namestnik: g. cand. med. Zmagoslav Zupan.

Druge slovenske novice.

(Dopolnilne občinske volitve v Ljubljani) za mestni zbor so se mirno izvršile narodni stranki v korist.

(Ljubljanska mestna hranilnica) od leta do leta lepše napreduje. Lani je imela že skoro 8 milijonov gld. prometa in 7413 gld. čistega dobička in ima že 13988 gld. splošnega rezervnega zaklada ter 2985 posebne rezerve.

(† Ivan Tomšič). Enega izmed najboljših slovenskih učiteljev pobrala nam je zopet smrt. Po daljši bolezni — vodenici — je umrl v Ljubljani vadniški učitelj, okrajni šolski nadzornik, ud učiteljske izpraševalne komisije, mestni odbornik in „Vrtčev“ urednik, g. Ivan Tomšič. Ranjki je bil učitelj sin, oče njegov je bil tudi slovenski pisatelj, brat Ljudevit, šolski ravnatelj v Zagrebu, je hrvatski in deloma tudi slovenski pisatelj. Ranjki Ivan je bil najprvo učitelj v Tržiči, kjer je spisal že nekaj knjižic za „družbo sv. Mohorja“; l. 1867 v Ljubljano na vadnico (prej normalko) se preselivši je deloval pri slovenskih listih, osobito pri „Učit. Tovarišu“. Leta 1870 je ustanovil „Vrtec“, izbornu uredovan mladinski list, kateremu je bil do smrti izvršten in vstrajen urednik. Skozi 24 let je uredoval sleherno številko s tako neupogneno marljivostjo in natančnostjo, da se mu je vse čudilo in vse list hvalilo, kajti v nrvnem in jezikovnem obziru bil je list tako popolen, tako čist, kakor je solnce na nebu — ali kakor so angelji v nebesih. Ta hvala ni pretirana, in če bi tudi bila, vsaj velja blagemu ranjkemu, ki se je tudi z mnogimi drugimi lepimi mladinskimi spisi odlikoval, spisal ali sestavil mnogo šolskih knjig, računic, računskih navodov, prirodopisnih slik itd. Sestavljal je ranjki veliko let tudi slovensko bibliografijo (pregled knjig) v Letopisih Matice Slovenske in tu in tam n. pr. kot odbornik tega društva deloval z velikim narodnim veseljem. Z ranjkim Levstikom sta se skupaj posvetovala o čisti slovenščini, ki je bila že veliko let tako doma v njegovem „Vrtecu“, kakor nikjer. Kot učitelj je bil Tomšič izvrstna moč, kar dobro vedo vsi obilni njegovi učenci, nekdanji učiteljski pripravniki in tovariši njegovi. Zato je bil ranjki za svoje obilne zasluge že pred leti odlikovan z zlatim križcem.

(Vabilo) na XCIX. odborovo skupščino „Slovenske Matice“, katera bode v četrtek dné 26. aprila t. l. ob 5. uri popoldne v društvenih pisarniških prostorih na Kongresnem trgu št. 7. Dnevni red: 1. Poročilo zapisnika o XCVIII. odborovi seji. 2. Naznanilo predsedništva. 3. Poročilo gospodarskega odseka. 4. Poročilo odseka za preuredbo pravnega reda. 5. Priprava za občni zbor. 6. Poročilo tajnikovo. 7. Posamezni nasveti in predlogi.

(Slovenske posojilnice l. 1893). Posojilnica v Gornjemgradu je imela v svojem 3. upravnem letu že 176.400 gld. prometa, 853 gld. čistega dobička, 533 gld. v splošni in 1046 gld. v posebni rezervi. — Posojilnica v Glinjah na Koroškem je imela v svojem 5. upravnem letu dohodkov in izdatkov 78694 gld., 288 gld. čistega dobička in 1147 gld. zadržne zaloge. — Hranilno in posojilno društvo v Ljubljani (ravnatelj g. Regali) je imelo 94.832 gld. prometa in 586 gld. rezerve. — Istarska posojilnica v Puli je imela v svojem 3. upravnem letu 263.212 gld. prometa, čistega dobička 519 gld. in 770 gld. rezervnega fonda. — Tržaška posojilnica in hranilnica je imela skupnega prometa 116.878 gld., 639 gld. čistega dobička in 375 gld. rezerve. — Hranilnica in posojilnica v Tinjah na Koroškem je imela še le 12.985 gld. prometa, 73 gld. čistega dobička in 50 gld. rezerve. — Notranjska posojilnica v Postojini je premetala lani 74.756 gld., imela 1185 gld. čistega dobička in 4872 gld. zadržnega kapitala. — Posojilnica v Framu pri Mariboru je imela že v svojem

drugem upravnem letu 74.678 gl. prometa, 427 gl. čistega dobička in v obeh rezervih 729 gl. — Posojilnica v Marenbergu je imela že 161.576 gl. prometa, 803 gl. čistega dobička in 3207 gl. rezervnega fonda. — Posojilnica v Spodnjem Dravbergu je imela v svojem 6. upravnem letu 61.518 gl. prometa, v rezervni fond je dejala 686 gl., tako, da znašata oba njena združna zaklada 2963 gl. — Posojilnica v Radovljici je imela 290.848 gl. prometa, 1510 gl. čistega dobička in 592 gl. rezerve. — Posojilnica v Kopru je imela prometa 391.184 gl., 1067 gl. čistega dobička, ki se je pridejal k zadr. zakladu, kateri znaša že 5693 gl. — Posojilnica v Šoštanji je imela 207.896 gl. prometa, 415 gl. čistega dobička, 5920 gl. ustanovne rezerve in 9239 gl. rezerve za zgube.

(Umrla je) dobro znana g. Marija Potočin na Zidanem mostu. Rajna bila je velika dobrotnica revežem in gostoljubna nasproti prijateljem. — Bog ji daj večni mir!

(Pazite na otroke!) V Št. Jarneju na Dolenskem se je otrok v mlinu igral, prišel pod vreteno, ki ga je takoj zmečkalo.

(V Novem mestu) je vsled razglasa finančne direkcije na prodaj stara vojašnica z zemljiščem vred za svoto 25.100 gl. in smodniški stolp za 50 gl. — Komur je to poslopje in pripadajoče vrtno parcele znano, vé, da bode vsakateri kupec, ki bode to kupil, napravil na vsak način najboljšo kupčijo; posebno za prezidanje v tovarniško podjetje je pripravna, ker tik njega teče Kulpa in je okoli poslopja na vse strani mnogo pripadajočega sveta. Novomeščanom zgine s prodajo te vojašnice zadnje upanje, da bi kedaj z nova dobili vojaški oddelek za garnizijo v svoje mesto.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda za Tolsti vrh in okolico v Prevalih na Koroškem) zbrovala je v nedeljo dne 22. t. m. Udeležba je bila dobra, skoro samih posestnikov. Pri tej priliki poslovali smo se tudi od preč. g. dr. A. Müller-ja, župnika, ki odidejo v Celovec za kanonika. Ljudstvo je bilo do solz gineno, kar je dokaz, kako priljubljen je bil blagi g. župnik. — Glavno družbo zastopal je g. Drag. Heibar iz Celja.

(Družba sv. Mohorja) bode letos 9000 udov več imela, kakor lani, torej toliko kakor še nikoli ne! Živela družba, živeli Slovenci!

(Primorskim sodnijskim uradnikom), avskultantom in praktikantom se je ukazalo, da se morajo slovenščine oz. hrvaščine naučiti. Dobro, ali še boljše bi bilo, da se takih uradnikov, kateri nimajo redov iz teh jezikov v svojih izpričevalih, niti v službo ne vzame; kajti kdor se v mladosti po šolah ni učil jezikov, ta se jih tudi v starosti ne bo.

(Nemščina naj bi Slovana na Primorskem izveličala.) Poslanec Spinčič je pripovedoval v državnem zboru: „Neki politički uradnik, pozneje tudi okrajni glavar, mi je rekel, kar brez ovinkov, da bi se v čisto hrvaških ali slovenskih krajih le taki možje morali izvoliti za župane, ki znajo nemški. Ne gledé na to čudno načelo, ki ne potrebuje nikakega odgovora, opažam, da je pri nas mnogo občin, v katerih nje eden ne ume nemščine. Nek drugi — bil je takrat namestniški svetovalec — se je skoro razburil, ko so prišli ljudje k njemu in niso znali drugzega kakor slovenski; a radi samega sebe se ni razjaril, da je 40 let služil v Istri in potem pri namestništvu, in se ni nikdar priučil jeziku velike večine prebivalstva Primorske“. Slovanskim občinam v Istri dopisujejo glavarstva italijanski ali nemški.

Druge avstrijske novice.

(Državni zbor) še vedno proračun razpravlja; pri raznih točkah so se bili oglasili tudi naši slovenski poslanci dr. Ferjančič, V. Ffeifer, Spinčič. Prvi je grajal preziranje slovenščine pri raznih uradih in nasprotoval Šukljeju, drugi se je pritoževal, da se le nemški plemenitazi nastavljajo za politične uradnike, zadnji je govoril o pomanjkljivi politički upravi na Primorskem.

(V dunajskem „nemškem društvu“) so bili ne davno dobili štajerski poslanci naših mestnih

nemškutarjev, kakor Kokošinek, Foregger (Porekar), oba sicer slovenskega pokolenja, pohlevne ovce, katerim je posebno prvi razlagal, da je slišal travo rasti, t. j. da hoče vlada spodnještajerske Nemce posloveniti in celo nemškemu „Schulrathu“ Končniku krivico delati. Moj Bog, oče Kokošinek, kako morete kaj takošnega govoriti. Kako se hoče kaj posloveniti, kar je že 1300 let slovensko!?!

(Črnovojniki) se bodo morali res vsako leto oglašati pri svojih občinskih uradih. Tako je sklenil državni zbor, čeravno se je temu več poslancev upiralo.

(Pravosodni minister) je bil v prejšnjem tednu v velikih škripcih, ker ste mu češka in nemška stranka izrekli nezaupanje radi naredbe, ki je govorila o tem, kako je časnike konfiskovati. V dotični naredbi je nasvetovana namreč skoro nekakošna dvojna mera, ki čisto nič po tem ne diši, da bi imeli v Avstriji pravo svobodo tiska.

(Naučnega ministerstva proračun) se je te dni v državnem zboru razpravljalo. Pri tej priliki se je poslanec Naberger potegnil za zanemarjeno slovansko šolstvo na Primorskem, kjer Slovani nimajo niti ene srednje šole ali vsaj obrtne učilnice s svojim učnim jezikom; minister Madejski se je izrazil sicer za sedanjo uredbo šolstva, bil za sporazumno delovanje šole in cerkve; sicer pa je bil njegov govor gladek, kakor jegulja in ni obečal nobeni stranki nič, tudi Slovencem ne.

(Na Dunaji) so štrajkali razni delavci, osebno mizarji.

(Novi nadškof zagrebški) Posilović je bil še kot škof senjski, izdal izvrsten pastirski list, v katerem je svojim duhovnikom ukazal upeljati mašne knjige v staroslovenskem (glagolitskem) jeziku. V tem listu razodeva mili vladika veliko ljubezen do vseh Jugoslovanov, ki naj bi se na podlagi staroslovenskega jezika zjedini v katoliški cerkvi.

(Hrvatska gimnazija) na Reki, kjer Madjari nič hrvatskega trpeti ne morejo, bode se v jeseni prestavila v bližnji Sušak.

(V Karlovcih) v Slavoniji, kjer je sedež srbskega patrijarha, bil je velik shod Srbov, ki so se ostro izjavili zoper nove cerkvene postave o zakonu na Ogerskem.

(Ogerski državni zbor) je sprejel z veliko večino postavo o civilnem zakonu.

Ogled po širnem svetu.

(Nemška in ruska cesarska rodbina) se boste zelo približali, ker se ženijo sorodniki ruskega carja s princezinjami Koburškega rodu, ki so v zlahti nemškim cesarjem. Morebiti si utegne še ruski carjevič nemško princezino tega rodu vzeti v zakon. — Na ta način se utegne naposled še bolgarski knez, ki je Koburžan, z Rusijo sprijazniti. To sluti baje prvi njegov minister Stambulov, star neprijatelj Rusije, ki se bode menda umaknil s svojega mesta.

(V Berolinu) se približujejo katoličanom; jezuitom se bode najbrže dovolilo, da se bodo smeli na Nemškem naseliti, in v Berolinu utegnejo dovoliti tudi sedež katoliške škofije.

(Na Grškem) je bil precejšnji potres, ki je na poslopih raznih krajev več škode učinil.

(Na Ruskem) je bilo nekaj slučajev kolere.

(Ob Kapu) na južnem koncu Afrike vspeva vinska trta tako dobro, kakor nikjer na svetu ne.

Dopisi.

Št. Pavl v Savinjski dolini. Redko, a takrat imenitno: — tega načrta se držijo Št. Pavlani, kedar prirejajo svoje veselice. Marsikom je še gotovo v spominu krasni venček pred tremi leti, in v nedeljo, dne 1. aprila imeli smo zopet priliko prepričati se, da se lahko tudi v malem kraji, kakeršen je Št. Pavel stori marsikaj.

Glediška predstava, katero so priredili omenjeni dan, domači diletanti, dokazala je to; prekosi je vse pričakovanje. Lični in okusno urejen oder presenetil je gotovo vsacega gledalca;

posebno mična je bila scenerija v igri „Kje je meja?“ za katero so se naredile čisto nove kulise. Pa tudi igralci rešili so svojo, lahko rečemo, težko nalogo uprav častno.

Prva točka „Pol vina, pol vode“ je fina vesela igra, z živimi kratkočasnimi dijalogi; dejanje se razvija dokaj naravno, konec pa je nekoliko prisiljen — nekaj *deus ex machina*. Druga točka „Sam ne ve kaj hoče“ je dobro izpeljana burka, ki vzbuja mnogo smeha in krohota.

„Kje je meja?“ pa je izvirna igra; snov je vzeta iz našega kmetskega življenja. Pisatelj je slikal značaje naravno in natančno; zakaj Križ in Kraž sta pristna slovenska kmeta, ki hočeta radi pedi zemlje pričeti drago pravdo, ako bi jih ne odvrnila od tega pametnejša Križeva žena. Vse igre so dobro uspele in zbudile burno odobravanje; najbolj pa je dopadala igra „Kje je meja?“ — dokaz, da prija slovenskemu okusu najbolj domače blago.

Žal, da imamo tako malo izvernih dramatičnih del!

Največja zasluga, da se je predstava tako lepo obnesla, gre na vsak način gospodu Norbert Zanier-ju, ki je vzel celo režijo v svoje spretno roke in se res požrtvovalno trudil za uprizoritev. Drugo zaslugo pa imajo vrli naši diletanti. Vsak je bil na svojem mestu, umel svojo vlogo popolnoma in jo s prevdarkom igral. Z veseljem lahko konstatujemo, da je imel šepetalec izredno malo posla, ker so se diletanti prav marljivo naučili. Igralo se je nepričakovano dobro in z mirno vestjo lahko tudi v naših diletantih napišemo običajno frazo pri oceni diletantskih predstav; „da bi delali čast tudi večjemu odru“.

Posebno pohvalno nam je omeniti gospodične diletantinke, ki so nastopile v krasnih in okusnih toiletah, tako, da je bil pogled na oder takrat res diven!

Ugajali so tudi kupleji, posebno lokalne kitice, katere je gospod štud. filosof Franc Vidic izvrstno prednašal, ter spravile marsikoga v smeh. Kompozicije sta preskrbela iz prijaznosti znana naša skladatelja gg. dr. Gust. Ipavic in njegov nadobudni sin stud. med.; spremljevanje na glasoviru pa je prevzel gospod nadržitelj Josip Vidic. Tem gospodom bodi toraj na tem mestu izražena najsrčnejša hvala.

Vsi sodelovalci smejo zadovoljni, dá, ponosni biti na svoj vspeh. Trud, ki so ga imeli, poplačal se jim je obilo z mnogobrojnim obiskom in z zadoščenjem, da so dosegli svoj namen, kajti dohodkov so imeli 314 gl. 70 kr. od katerih so izročili po odbitku le malo znašajočih stroškov v znesku 19 gl. 60 kr., lepo svoto 295 gl. 10 kr. stavbenemu zakladu nove farne cerkve.

Ta svota se je deloma vplačala kot vstopnina, deloma pa došla od onih, ki se niso mogli udeležiti predstave.

Zamolčati pa ne smemo na tem mestu, da so se baš mnogi domači posestniki odlikovali s svojo — odsotnostjo! Veseli nas le, da je bil vspeh tudi brez nekaterih nasprotnikov sijajen.

Po predstavi je bila prosta zabava, kjer nam je pri veselem pogovoru prehitro pretekel čas. Nepotrebno bi bilo omeniti, da se je mladi svet, katerega pete vedno srbé, tudi parkrat zavrnel.

Končno izražamo še enkrat vsem za izredni užitek in dobro zabavo najiskrenejšo zahvalo in pridenemo željo, da bi vrle naše diletante kmalu zopet videli na domačem odru! — Torej na sviđenje!

Iz Gornje Radgone. (Še enkrat Vračko).

Gospod urednik! Idite v zelje in ne izzivajte več v svojem časniku jeze orehovskega Vračkota. Drugače Vam bo še več tacih za ušesa pripeljal, kakoršne ste že dobili. Vsaj veste, kako se je on zrepenčil v svoji knjižuri „Slov. Gospodar in slovenski kmet“. Tu udriha, ne vem ali z večjo robotostjo ali z večjo neumnostjo po vsem, kar je njegovim nakanam na poti, in po vseh, ki ga ne podpirajo in spoštujejo z isto ljubeznijo, kakor naš birokrat. Prvi udarci padajo na posvetne narodnjake, potem pride duhovski stan, „Slov. Gospodar“, „Südsteirische Post“, in nazadnje si zavihne rokave, plune v roke in „cmok“, žejo tudi Vi imate. Le bežite, (pa smejeti se ne

smete), kakšno Vam je zasolil: „Še ne smem pozabiti, tudi „Domovina“ že začne v naše okrajne zadeve merčati, kakor gde se psi in mačke svadijo, ka še ti mali pesek k coj merči“. Kaj ne? Imenitno se je odrezal. Da pa mu ne dam prilike, da bi Vas zopet s pomočjo mačk, psov, oslov in bikov (to vse ima v svoji knjižuri na razpolago, klofutnil, ga danes ne bom slikal kot slabega gospodarja lastnega in okrajnega premoženja in tudi ne kot strastnega nemškutarja, nego kot imenitnega pisatelja in ljudskega učenika. To ga bo gotovo veselilo in nekaj veselja mu moram vendar tudi napraviti. Vračko je torej šel med pisatelje in sicer med imenitne pisatelje. Rojen sicer ni za to in kakor sam pravi tudi vednostij nima potrebnih; jaz še dostavljam, da mu za ta posel tudi potrebne pameti primanjkuje. Pa kaj za to? Vsaj ni nikjer prepovedano, da bi človek ne smel brez pameti kakšno knjigo spisati ali, kakor tukaj, dati pisati.

V kljub temu štejem Vračkota k imenitnim in rodovitnim pisateljem. Kajti to ni merodajno, kako in kaj se piše, nego le to, kake vspehe človek doseže. Že stari Grki so sprevideli, da osel sicer nima najboljšega glasu in da je za godbo čisto nesposoben. A kljub temu so to žival jako obrajtali. Če že iz oslovega grla neso mogli dobrega glasu spraviti, pa so za to iz njegovih kostij delali piščalke, iz katerih so doneli najlepši glasovi. Tako nekako je tudi z Vračkotom. Za pisateljstvo sicer nima poklica in tudi ne zmožnostij, pametne ne more spraviti na papir. A vendar ima njegova brošura svoje dobre strani. Kajti človek, ki jo prebira, ima mnogo tvarine smejati se in smeh je dober za zdrave jetra. Ker je to brošuro v več sto iztisih po našem okraju razširil, si je tedaj s tem mnogo zaslug stekel, za ohranitev zdravih jeter. Pri njem samem pa je drugače. On si je s to knjižuro svoje jetra jako pokvaril. Jetre so namreč, kakor pravijo, v zvezi z žolcem in on je v tem svojem proizvodu ves svoj žolec izlil nad svojimi nasprotniki. Vračko je sedaj brez žolca in ker baš iz žolca izvirajo vse hudobnosti, imamo upanje, da se naš Franc še poboljša. To je druga dobra stran njegove knjižice. Pa še tretjo dobro stran imajo njegove čvekarije. Kakor se govori, napravil je Vračko pol. oblasti mnogo dela ter spravil s svojo brošuro komisarja in celo vrsto žandarjev na noge, da so kakih 300 izvodov njegove brošure dali pod ključ. S tem so tudi gospodu Erženjaku vstregli, ker ta bi bil drugače mnogo časa potratil z daljnim razširjevanjem teh izvodov. Pri tem je tudi velike važnosti — in to je četrta dobra stran knjižure — da je on zopet enkrat prišel v uradno dotiko z žandarji, katerih se baje jako boji. To je zelo koristno, rekel bi najkoristnejši vseh njegovega pisateljskega delovanja.

S tem mislim, da sem dokazal imenitnost in rodovitnost Vračkota kot pisatelja. Pristaje mi še, njega ocenjevati kot imenitnega ljudskega učenika. Tudi pri presojevanju te lastnosti ne gre za to, kaj da dotičnik namerava in kakih sredstev se poslužuje, nego le za to, kakšni so vspehi. Saj veste, da je nekoč živel neki Bileam ki se je s svojim oslom podal v svet, da bi preklinjal; namesto da bi preklinjal, pa je moral blagosloviti. To je doživel tudi Vračko. On sicer ni Bileam in tudi ne osel, a tudi on se je podal v burni svet, da bi preklinjal. Pa kaj je dosegel? Nasprotje tega, kar je nameraval. Privržencev si ni pridobil, pač pa še nekaj več sovražnikov. Mislil je nov „katekizem“ vpeljati in ljudstvo popolnoma za se pridobiti, s svojim krivim preokovanjem. S tem pa je ljudem le dokazal, da je le volk v ovčji obleki, s tem je ljudem vsaj oči odprl in prišel bo še čas, ko ga bomo z mokro cunjo zapodili z načelniskega mesta. Kaj pa tudi hočemo s takim človekom, kakoršen je on? Njemu ni prav nič po volji. Najbolj ga v oči bodejo duhovniki, katerim očita, da niso pravi nasledniki Kristusa. Pa moj ljubi Vračko! Ti se sklicuješ na Kristusa, ki veli: „Ljubiti se med seboj“! Tudi duhovniki in jaz, ki sem posvetnjak, se tega nauka držimo. Vsaj te ljubimo! Kajti, kakor Bog tistega kaznuje, katerega ljubi, tako tudi mi tebe le iz ljubezni krtačimo, ker si umazan in pričakujemo, da se boš poboljšal in

očistil. Če se pa ne boš poboljšal, te bomo še cvrli, da boš z zobmi škripal. To bo že na tem svetu; na onem svetu pa itak veš, kaj smeš pričakovati. Jaz bi ti torej še enkrat prav iz pristne ljubezni svetoval: „Bodi pameten in poboljšaj še!“ Pa vem, da pri tebi to nič ne pomaga, ker misliš, da boš s svojo glavo zidove predrl. Le poslušaj: Stari pregovor pravi, da je človeku treba le toliko usta odpreti, kolikor si upa požreti. Ti pa si v svoji brošuri svojo čeljust široko odprl, ker si mislil, da bodeš mogel mnogo požreti. Pa ne vem, če boš mogel; kajti mi ti bomo dali še toliko požirati, da se boš nazadnje pri tem še — zadavil. To ti dajem v prevdarek; poboljšaj se ali idi z Erženjakom vred v Prusijo, katero oba toliko hvalita. Tukaj pri nas pa iz tvoje moke ne bo nikoli kruha. Adijo!

Iz Novega Mesta se nam z dné 7. aprila t. l. poroča: Danes pripeljal se je sem prvi komisijski vlak: ž njim došli so sem najvišji železniški uradniki, da se sami prepričajo o napredovanju in končnem delu dolenske železnice na progi Grosuplje-Novomesto. V ta namen nabralo se je mnogo občinstva iz mesta in okolice, da pozdravijo pri prihodu prvi vlak. — Nadaljevanje dolenske železnice od tu čez Gorjance do hrvaške meje pričelo je v tem svoj začetek, da merijo inženirji firme Redlich & Berger pot od Novegamesta čez Gorjance. — Pretečeno nedeljo dné 2. aprila t. l. nastal je na Zajčjem vrhu pod Gorjancem ogenj, ter je v kratkem času uničil 16 hiš z gospodarski poslopi vred. Škoda znaša 21.900 gld., zavarovani bili so za neznatne svote in samo nekateri, tako, da znaša komaj 3000 gld. — Ker je pogorelcem tudi obleka, živež, živina in poljsko orodje uničeno, zato je beda velika. Kakor čujemo, trudi se vsa županija Smihel Stopiče, da bi tem revežem po mogočnosti pomagala; v tej zadevi nabral je nek tukajšnji trgovec v Kandiji uže nad 100 gld. in druga roka podelila je revežem 3 velike voze semenškega krompirja (nad 100 mernikov).

Vabilo k rednemu občnemu zboru posojilnice v Pišecih

ki bode
dne 6. maja 1894 ob 2. uri popoldne
v g. Ant. Verstovskega poslopi.

Dnevni red.

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev načelstva in nadzornišstva.
5. Razni predlogi.

Ko bi k temu občnemu zboru ne prišlo zadostno število udov, se vrši drugi občni zbor, ravno ta dan ob 3. uri popoldne, s prejšnjim dnevnim redom.
(78) 1 Načelstvo.

Izjava

Jaz podpisani izjavljam, da se moje napovedbe glede g. Antona Zmrlikarja, nadučitelja pri sv. Frančišku v vlogah na okrajni šolski svet v Gornjemgradu, de pr. 12. decembra 1893, št. 504 in 7. februarja 1894 št. 68 temelje na slabih informacijah in izrekam, da g. Zmrlikarja s tem nisem hotel žaliti in mu škodovati.
(74) 1 Mihael Cajner.

Izjava.

Drugi dan po požaru mojega gospodarskega poslopija, sem se podpisani, v moji izmučenosti v sobi neki izrazil, proti svojim ljudem, da bi bil Fr. Krsnik požara kriv; da nimam zato nobenih sitnosti, preklicem omenjeni izraz.
(72) 1 Vinko Čuješ.

Zahvala.

Podpisana imela sem svoja poslopija pri banki „Slaviji“ zavarovana. Dne 23. sušca t. l. je ogenj uničil moja tri poslopija. Koj na to je bila škoda uradno cenjena po bankinem zastopniku V. Čuješu v Šmarji, in točno, v popolno mojo zadovoljnost izplačana, brez da bi se mi kaj odškodnine odtegnilo. Zatoraj si štejem v dolžnost, to narodno in pošteno družbo vsakemu najtopleje priporočati.

Zibika pri Šmarji, dne 13. sušca 1894.
Smeh l. r., župan. Marija Rebernišek l. r. poškodovanka.
(73) 1

Št. 1163.

Razglas.

C. kr. okrajno sodišče na Vranskem naznanja, da se bode vršila prostovoljna javna dražba, p določbi § 83. c. p. dovoljena z razsodbo c. kr. okrožnega sodišča v Celji, z dne 13. t. m. št. 1904, zemljišča z. v. št. 84, katastralne občine trga Vranskega, hiš. št. 88, lasti mladoletnega Mihaela Lubrija na Vranskem, za izklicno ceno 400 gold. na podlagi dražbenih pogojev dne

30. aprila 1894.

ob 11. uri dopoldne v kraju in na mestu zemljišča hiš. št. 88 na Vranskem. Vsak dražilec mora položiti pred ponudbo 10%, vadija, tedaj 40 gold. v roko dražbenega komisarja.

Natančneje dražbene pogoje je lahko pregledati pri tukajšnjem sodišči.

C. kr. okrajno sodišče na Vranskem
dne 14. aprila 1894.

(77) 1 C. kr. okrajni sodnik:
K. Trtnik.

Samo Moric Unger,

ključar za orodje, stavbe, stroje in umetno ključarstvo v Celji

oskrbuje uravnavanje tehtnic in uteži. — Dalje napravlja tehtnice in uteži ter nepravilne popravlja najhitreje. Popravlja tudi stroje vsake vrste (mlatilne, za rezanico, šivalne stroje itd.). Pomankljive šivalne stroje zamenjuje s prenovljenimi ali kupuje. Dobé se pa šivalni stroji v zalogi zelo po ceni. Nadalje se ta priporoča za napravo in popravo sesalk za vodnjake, vodovodne naprave in sprejema vsa dela spadajoča v stavbinsko in umetno ključarstvo, kakor: okove za nove stavbe, okraske, nagrobne, altarne in pokopališne ograje ter mrežasta vrata itd., strelovode, kakor tudi poskušanje starih strelovodov, kar izvršuje najbolje.
(79) 12—1

Citre se nove, ki so stale gld. 12—, se dobijo sedaj za gld. 6—. — Natančneje pod M. Q. poste restante v Sevnici na Savi. (75) 1

„ZACHERLIN“

je najznamenitejše sredstvo proti vsakoršnim mrčesom.

Znamenja izredno upliverga „Zacherlina“ so:
1. zapečaten steklenica, 2. ime „Zacherl“.
Steklenice stanejo: 15, 30, 50 kr. in 1 gld. 2 gld.; štedilec „Zacherlina“ 30 kr.

Čelje:	Travn in Stiger	(70)	10—2
„	Alojzij Walland		
„	Viktor Wogg		
„	Josip Matić		
„	A. Ferjen		
„	L. Leo Hannak		
„	Milan Hočevar		
„	Friderik Jakovitsch		
„	Ferdinand Pelle		
„	Fran Zanger		
Zalec:	Adalbert Globočnik		
St. Jurtij:	Fran Granditsch		
Sv. Ivan:	A. Oizinger		
Smarje:	Josip Wagner		
St. Pavl:	Norbert Zanier		
Braslovce:	Ivan Pauer		
Vransko:	Ivan Laurič		
Ljubno:	Fr. Ksav. Petek		
Velenje:	Karl Tischler		
Vojnik:	Fr. Zottl		
Konjice:	Simen Herfannik		
„	Jurij Nuscha		
Poličane:	Ferdinand Iwanus		
„	A. Schmelz		

Trbovlje: Trboveljska bratska zaloga
„ Antonija Krammer
„ Fran Pollack
„ Robert Stenovitz
Hrastnik: Alojzija Bauerheim
„ Josip Wouk
Planina: Fr. Knific, vdova,
„ Ludovik Schescherko